

In landen om ons heen vielen ook klappen

Posted on 27 mei 2019 by Syp Wynia

Wie afgaat op de Nederlandse uitslag van de verkiezingen voor het Europese parlement wordt op het verkeerde been gezet. In Nederland werd de PvdA de grootste en wisten CDA en VVD zich redelijk te handhaven. Grote verliezers waren de populistische partijen van links en rechts (SP en PVV) en Forum voor Democratie kreeg minder stemmen dan verwacht. GroenLinks wint en D66 verliest. Het lijkt alsof de gevestigde orde weer rustig achterover kan leunen. Maar zo zeker is dat niet.

In de rest van Europa ging het namelijk heel anders. In enkele van de grootste landen van de Europese Unie werden traditionele 'Europagezinde' machthebbers juist weggestemd. In Italië en Frankrijk werden de vrienden van Geert Wilders (Matteo Salvini en Marine Le Pen) de grootste. In het Verenigd Koninkrijk werd de Brexit-partij van Nigel Farage de grootste en in Polen en Hongarije wonnen de nationalistische regeringspartijen.

In Vlaanderen kwam het Vlaams Blok sterk terug (en werden de meer gematigde Vlaams-nationalisten van N-VA weer de grootste Belgische partij). In Denemarken verloren de populistische partijen van de Deense Volkspartij, maar in Zweden werden de rechtse Zweden Democraten de derde partij. En de opkomst van de Alternative für Deutschland (AfD) lijkt dan wel enigszins gestuit, maar in enkele Oost-Duitse deelstaten werden de bondgenoten van Salvini, Le Pen en Wilders wel degelijk de grootste.

Het is dus misleidend vooral af te gaan op de sociaaldemocratische overwinningen in Spanje, Scandinavië en in Nederland, of op de Groene opmars in Duitsland. De grootste landen in de Europese Unie leveren niet alleen de meeste Europarlementariërs, maar zetten minstens evenzeer de toon in de ministerraden en in de Europese Raad, het topgezelschap van de premiers en presidenten. En daar werden aan de traditionele macht raken klappen toegedeeld.

Macht te kijk

Ga maar na: in Duitsland leden beide regeringspartijen (christendemocraten en sociaaldemocraten) stevig verlies, met als gevolg dat de coalitie van bondskanselier Angela Merkel aan het wankelen kan worden gebracht, vooral door de SPD. De Franse president Emmanuel Macron staat te kijk, nu zijn gebrek aan steun onder de bevolking zichtbaar wordt doordat Le Pen groter is dan hij.

Even los van de directe uitslag voor het Europees parlement en de stoelendans om de Europese topbanen dringen zich verder de volgende noties op.

1. Immigratie (en islam en identiteit) blijft het centrale politieke thema in de lidstaten van de Europese Unie. Waarbij aangetekend dat de belangen niet dezelfde zijn. Veel immigranten (illegalen, asielzoekers vaak ook) zijn nergens gewenst en worden door de lidstaten het liefst naar de ander doorgeschoven.
2. De eurocrisis is niet dood, maar leeft. Zijn verkiezingsoverwinning zal Matteo Salvini sterken in zijn weerstand tegen de Brusselse euroregels. Dan komt hij zeker ook weer Nederland tegen.
3. Het verlies van de sociaaldemocraten en de winst van de Groenen in Duitsland zal tot verscherping van het klimaatbeleid vanuit Berlijn leiden (en tot politieke instabiliteit in Duitsland).
4. De 'cordons sanitaire' tegen 'populistische' partijen staan op omvallen. De comeback van het Vlaams Blok en het succes van de Zweden Democraten doet de gevestigde partijen daar achter hun oren krabben. Ook al, omdat de Deense Volkspartij en de PVV hebben verloren. De Deense Volkspartij werd juist niet buitengesloten, maar regeert vaak als gedoogpartij mee (en ook Wilders was even gedoger). Het is aannemelijk, dat de traditionele partijen in landen als Zweden en België nu scherper gaan varen op migratie.
5. De relatief hoge opkomst bij deze verkiezingen voor het Europees parlement wijst niet per se op een grotere populariteit van dat parlement, maar illustreert wel de politieke gevoeligheid van Europese thema's. Wat niet wegneemt dat de campagnes vaak volkomen nationaal van karakter waren.

In Nederland laten de verkiezingen voor het Europees parlement ook hun sporen na. De PvdA viert feest, maar met de rem op. De hele gevestigde orde viert eigenlijk een beetje feest, want behalve D66 heeft niemand veel verloren en een enkeling zelfs wat gewonnen. En, minstens zo belangrijk: de buitenstaanders PVV en SP raken alle EP-zetels kwijt, met de mogelijkheid van interne onrust. En Thierry

Baudet – ook zijn score viel best wat tegen. Daar klaagt het partijkartel niet over, dat spreekt.